

Jordi Agràs Estalella. Director dels Serveis Territorials de Cultura

25 anys de La Ruta del Cister

El setembre de l'any 1989 es presentava oficialment La Ruta del Cister i l'aleshores Honorable Conseller de Comerç, Consum i Turisme, Lluís Alegre, considerava que constituïa un encert, entre d'altres: *recuperar per al turisme tres joies del nostre tresor històric i cultural*. Ens pot sorprendre l'ús del verb recuperar; no és que vulgui començar amb una crítica sinó que únicament pretenc compartir la meva perplexitat. Les paraules del conseller Alegre palesen allò que alguns hem descobert i que seguim sense acabar d'entendre: que les polítiques turístiques i culturals han viatjat per línies paral·leles tot i ser, per naturalesa, complementàries i tot cercant, ben sovint, la mateixa finalitat. Som molts els que imaginàvem que turisme i cultura anaven de bracet: cultura, que ha de gestionar la creativitat del passat esdevinguda patrimoni i la creativitat del present que hi esdevindrà amb els anys, necessita de les eines i dels mitjans de promoció que té el turisme; al mateix temps, el turisme, que ha de promoure i impulsar iniciatives que facin atractiu el nostre país a gent d'arreu del món, cal que compti amb els actius patrimonials de primer ordre de què disposem. I, pel que sembla, la imaginació poc tenia a veure amb algunes realitats.

A la pàgina anterior:
 Sala capitular de Poblet. Fotografia: Carles Fargas
 Tomba de Pere el Gran a Santes Creus. Fotografia: JM Rovira
 Claustre romànic de Vallbona. Fotografia: Josep Borrell Garciapons

Per tant, fa realment goig poder mirar enrere i adonar-nos que fa vint-i-cinc anys un acord entre el Govern i tres consells comarcals –Conca de Barberà, Alt Camp i l'Urgell– impulsat per gent del territori, gent incasable que després de vint-i-cinc anys encara estan a primera línia vetllant pel patrimoni i la promoció turística de les seves comarques, va iniciar un model de col·laboració que ha servit d'exemple per engegar altres projectes. I no sols fa goig poder celebrar un aniversari rodó sinó que el que realment complau és la feina que s'ha vingut fent – i que encara es fa avui dia, amb la vista fixada en el futur –, una feina que omple de bons continguts la iniciativa. D'aquell primer triangle de la presentació, amb un monestir cistercenc a cada vèrtex: Poblet, Santes Creus i Vallbona de les Monges _les tres joies_, amb tot un contingut engrescador a dins: viles i pobles amb les seves fires i mercats, amb les seves festes i el seu patrimoni moble i immoble, amb la seva gastronomia i els seus vins, amb un paisatge canviant no sols per les èpoques de l'any sinó per una orografia determinada que entrellaça canvis d'escenari de manera natural i en distàncies realment curtes, hem passat a una altra figura geomètrica encara per acabar de precisar a la qual s'han afegit altres actius de les comarques veïnes: l'atractiu de la costa, de la nostra mar; el Baix Penedès, bressol de Casals; el passat romà de Tàrraco i el modernisme de Reus, Escornalbou i una Cartoixa d'Escaladei que reneix de les seves cendres. Així doncs, tot mantenint el triangle vermell que la defineix –aquell bacallà a què va fer referència

Compromís amb el territori,
 les seves empreses i les persones

www.cepta.es

Monestir de Santa Maria de Poblet
Fotografies: La Ruta del Cister

Monestir de Santa Maria de Santes Creus

Monestir de Santa Maria de Vallbona

el pare abat Maur Esteva recentment desaparegut (epr), segons recorda algun dels impulsors del projecte— La Ruta del Cister ha anat evolucionant amb el temps que li ha tocat —que ens ha tocat a tots— viure. Així doncs, les comarques implicades han anat complementant la seva oferta hotelera i gastronòmica i l'han adaptat al perfil del visitant —només cal comparar, per exemple, l'oferta d'hotels rurals i cases de pagès que teníem fa vint-i-cinc anys amb la que hi ha actualment—, s'han fet inversions diverses amb fons de procedències, també, diverses (en vies de comunicació, infraestructures de les viles, pobles i ciutats i en patrimoni), s'ha aconseguit la implicació d'altres agents i administracions i la Ruta ha evolucionat amb els nous temps i ha substituït, en part, el paper dels fullets i catàlegs pels nous mitjans de què disposem: des d'una magnífica pàgina web als codis QR i d'altres sistemes que ens permeten accedir a la informació desitjada en segons i des de qualsevol indret del món. Una bona anàlisi de La Ruta del Cister ens ofereix un bon estudi de l'evolució de la promoció del turisme cultural en els últims anys a casa nostra: des de

l'inici, en què la paraula marca podia sonar estranya aplicada en un àmbit com el que estem tractant, fins a l'actualitat, en què es parla de producte o nous públics aplicats a monestirs que traginen centúries d'història —i d'històries— a l'esquena.

En l'àmbit de les noves implicacions, cal destacar el paper del Departament de Cultura a través de la Direcció General d'Arxius, Biblioteques, Museus i Patrimoni, i, actualment, a través de l'Agència Catalana del Patrimoni Cultural. Com hem comentat, en alguns indrets encara trobarem que turisme i cultura viatgen de costat sense trobar-se; feliçment, podem afirmar que els departaments implicats del Govern tenen resolta aquesta qüestió. I ben resolta que la tenen!: amb llaços forts i fermes, i el que és més important: productius. A través de tècnics que no sols coneixen sinó que veritablement estimen tant el patrimoni com la seva feina, l'èxit de projectes com La Ruta del Cister, i de tots aquells que se'n puguin derivar, està garantit. I també està garantit que una inversió compartida i consensuada dona millors

resultats i que el perfum de la satisfacció que genera abraça molta més gent. Gent que, un cop viscuda l'experiència, resta oberta i engrescada a seguir col·laborant i a coordinar accions i pressupostos. I aquest és un altre gran èxit de La Ruta del Cister: generar o ajudar a recordar una nova manera de fer les coses; una nova manera necessària —que no deixa de ser molt vella i potser l'única adient— per als actuals temps que estem vivint. Per tot plegat, s'escau en aquests primers vint-i-cinc anys una felicitació amb majúscules, una felicitació per a aquells que van creure en les possibilitats d'una terra prenyada d'oportunitats i que van ser capaços d'engrescar gent molt diversa a posar fil a l'agulla per posar en marxa un somni que s'ha convertit en realitat: fer néixer o renéixer aquestes oportunitats i convertir-les en activitats productives. Un somni al qual encara li queda molt camí per córrer, molt camí per fer, molt camí per compartir amb les actuals i futures generacions que poblaran i estimaran aquest magnífic territori. Sinceres gràcies i moltes felicitats a tots els que us hi sentiu i hi esteu —i que no deixareu de sentir-vos-hi i d'estar-hi— implicats. ■